

הלכות הדף היומי

מסכת כתובות

תוכן

- א. כיצד מוכרת ... מוכרת לששה חדשים ולוקח מפרנס אחת לשלשים יום.....1
- ב. ארמלתא דזבין אחריות איתמי ובי דינא דזבין אחריות איתמי.....2
- ג. נהי דאחריות דעלמא לא קבילת עילוך אחריות דנפשך מי לא קבולי קבילת.....2
- ד. והלכתא זבין ולא איצטריכו ליה זוזי הדרי זבני.....3
- ה. אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנשואין מוכרת שלא בבית דין.....5
- ו. כל מקום שאמרו מגורשת ואינה מגורשת בעל חייב במזונותיה.....5
- ז. מוכרת היא אפי' ארבעה וחמשה פעמים ומוכרת למזונות שלא בבית דין וכותבת למזונות מכרתי.....6
- ח. וגרושה לא תמכור אלא בבית דין.....7
- ט. מכרה כתובתה משכנה כתובתה עשתה כתובתה אפותיקי לאחר אין לה מזונות..7

דף צז.

א. כיצד מוכרת ... מוכרת לששה חדשים ולוקח מפרנס אחת לשלשים יום

לכתחלה אין¹ למכור הרבה נכסים בבת אחת, לצורך מזונות האלמנה, אלא כדי שיעור מזונותיה לו' חדשים², ומכל מקום לא יתנו לה כל המעות, אלא כדי שיעור מזונות לשלושים

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז צג ל

² דלפחות מו' חדשים קשה למצוא קונים, וליותר מו' חדשים יש לחשוש שמא תבא איזו סיבה שתפסיד מזונותיה, ולמה נמכור בחנם, ולכן קבעו שיעור זה.

הלכות הדף היומי

מסכת כתובות

יום³, ואם הלוקח הוא אדם נאמן, המעות ישארו ביד לוקח, והוא יתן לה למוזנות ל' יום⁴. ויש אומרים⁵ שבמטלטלין אין מוכרין אלא חפץ אחד⁶.

ב. ארמלתא דזבין אחריות איתמי ובי דינא דזבין אחריות איתמי

בשמוכרים נכסים לצורך מוזנות⁷, בין שמכרה היא ובין שמכרו ב"ד⁸ האחריות היא על היורשים⁹, שנחשב כאילו היורשים מוכרים ואם יטרפו מיד הלוקח, חייבים היורשים לשלם לו, ואפילו לקחה לעצמה באופן המועיל, וטרפו ממנה, חוזרת על היורשים¹⁰. ומכל מקום מה שמכרה היא עצמה אינה יכולה לטרוף למוזנות ולכתובה.

וכן בית דין¹¹ שמכרו לצורך היתומים, אחריות על היתומים. ואם טרפו מן הלוקח חוזרים לנכסי היתומים לשלם לו וכנ"ל.

ג. נהי דאחריות דעלמא לא קבילת עילוך אחריות דנפשך מי לא קבולי קבילת

אין¹² האשה יכולה לטרוף שדה שמכרה למוזנות בשביל כתובתה שהרי אחריות דנפשה קבלה עליה שלא תבא היא לטרוף ממה שמכרה היא ואפילו מכרו ב"ד בשבילה הרי זה כאילו מכרה היא לזה.

³ שלא תבזבז יותר, ועוד שמא תפסיד מוזנותיה בינתיים, אבל לל' יום נותנים לה, שלא תצטרך להתבזות לתבוע מוזנותיה בכל יום.

⁴ ובש"ע כתב שהלוקח ייתן אלא שצ"ע למה לא יתנו המעות ליורשים והם יתנו לה כל ל' יום, ואפשר דמסתמא איירי שתבעה מהם ולא נתנו לה, דאל"כ הרי היורשים עצמם יכולים למכור, ולמה לילך לב"ד, ומ"מ צ"ע למה לא ניתן לשליש להתעסק בהם

⁵ רמ"א שם.

⁶ דדוקא בקרקע אין מוצאין לוקח למקח קטן, אבל במטלטלין אפשר למכור פחות, ובפרישה (ס"ק סב) משמע שאפילו בחפץ מוכרין כדי מוזנות לל' יום. וכתב הבי"ש (ס"ק מט) שאם מוכרים ב"ד מומחים יכולים למכור לפי ראות עיניהם, וכן אם מוכרת ברשות יורשים, עיין שם. וכתב בש"ע (סעיף לא) שאם אין מוצאים למכור כדי מוזנות לו' חדשים, מוכרים ביותר לפי ראות עיני הדיינים כדי שיהיו לה מוזנות.

⁷ שו"ע ונו"כ שם כט

⁸ שו"ע ונו"כ שם קג ב

⁹ בין אחריות דבע"ח ובין אחריות דנמצא גזולה

¹⁰ ב"ש צג מח

¹¹ שו"ע ונו"כ חו"מ קט ד

¹² ט"ז שם צג כט וב"ש מח

הלכות הדף היומי

מסכת כתובות

ד. והלכתא זבין ולא איצטריכו ליה זוזי הדרי זביני

יש אופנים שאע"פ שלא התנה בפירוש תנאי במכירה, אם גילה דעתו¹³ שמוכר מפני סיבה מסוימת¹⁴, ונתבטלה הסיבה יכול לבטל¹⁵ המכירה¹⁶.

ולכן, המוכר ביתו¹⁷ או שדהו ופירש בשעת מכירה שהוא מוכר מפני שהוא עומד לילך ולדור במקום אחר, או מפני הבעזרת וצריך מעות כדי לקנות חטים, ונמנע ממנו מלילך למקום פלוני¹⁸, או ששוב אין לו צורך בחטים, ה"ז מחזיר הדמים¹⁹ ומחזיר לו הקרקע²⁰.

יש אומרים²¹ שאפילו פירש ע"מ לדור במקום פלוני, והלך למקום פלוני ולא מצא מקום דירה נוח, המקח קיים. אולם אם מצא מקום לדור, אלא שאח"כ בא לו אונס שלא היה יכול לדור שם, מוזל גרם והמקח קיים²².

¹³ ולמעשה נראה דנלו דעת עדיף מתנאי, שאילו בתנאי יש אומרים דבעינן משפטי התנאים, ואילו בנלו דעת לכו"ע לא בעינן כי אם גלוי דעת. וכתב הר"ן דכי בעי ר"מ תנאי כפול ה"מ כשאין גלוי דעת וצריך להתנות, וכיון שלא כפל יש במשמע אפילו לא יתקיים התנאי יהא המעשה קיים, אבל גלוי דעת בלא תנאי הוי כאילו התנה וכפל, ועי' קצה"ח סימן שיט סק"א, ובמשפ"ש הביא בשם השעה"מ שבמקום שיש אומדנא מהני אפילו בלשון תנאי שלא כהלכות התנאים, ועיי"ש מדברי האחרונים, ובארוה"מ כלל ג באמרי אהבה אות ב כתב בשם אמרי נועם דאומדנא מהני רק לענין תנאי כפול שא"צ, אבל לשאר משפטי התנאים לא מהני, עיין שם בטעמו. פתחי חושן חלק ח פרק כ הערה מט

¹⁴ כתב המשפ"ש דבעינן שיהא ברור הגי'ד והאומדנא שרק מפני כן הוא מוכר, והביא מדברי הרשד"ם במי שמכר ביתו ע"ד לילך למקום אחר, וביקש מהקונה בשעת כתיבת השטר שיקדים לו המעות קצת מפני שהוא צריך לקנות צידה לדרך, שאין זה גי'ד שמפני כן מוכר, עיין שם.

¹⁵ בשו"ת מהרש"ם ח"ו סימן רכה כתב שאם הוציא הקונה הוצאות ונתבטל המכר משום גלוי דעת, חייב המוכר לשלם לו הוצאותיו מדינא דגרמי, עיין שם

¹⁶ ולפי מ"ש הנה"מ בסימן רז סק"ה א"צ קנין מחדש, ואפילו כשהגילוי דעת והאומדנא הוא שהמכירה והמתנה הוי ע"מ להחזיר, מ"מ א"צ קנין חדש, אלא המכירה בטילה מאליה, עיין שם.

¹⁷ שו"ע ונו"כ חו"מ רז ג

¹⁸ ופירש הסמ"ע דהן שלא הלך מחמת שהיתה מניעה בדרך כגון גזלנים, והן שאין המניעה מכח הדרך אלא שמצד עצמו לא מסתייע לו, כגון שנתחדש לו ענין חולי וכיוצא בו.

¹⁹ גם אם הוציא אותם יכול לבטל המקח ולהחזיר אחרים בשו"ת חקרי לב חו"מ ח"ב סימן יא

²⁰ וכתב ב"י בשם הרשב"א והר"ן שבמקום שיכול המקח להתבטל מחמת גלוי דעת, אסור לו לאכול פירות אפילו בתנאי עד שיתברר שהמקח קיים, ובמ"מ פי"א מה' מכירה ה"ט מסיים שבכאן אין משלישין את הפירות כיון שיש זמן ידוע לדבריו. וצ"ע מהא דסימן רמו סעיף יז שכתב שמתנה שנתבטלה מחמת אומדנא אין המקבל מחזיר הפירות שאכל ואפשר שיש לחלק בין גלוי דעת דמכר לג"ד דמתנה, או דשאני ג"ד מאומדנא, וצ"ע.

פתחי חושן שם הערה נב

²¹ עיין שו"ת שם ד וט"ו בביאור דעת הטור ועיין שו"ת חקרי לב שם ח

²² כנה"ג בשם מהרש"ל

הלכות הדף היומי

מסכת כתובות

ובמקום²³ שיש גלוי דעת באופן שהמוכר יכול לחזור, אלא שאינו רוצה לחזור אבל הלוקח רוצה לחזור, כל שאין המוכר מקפיד המקח קיים.

המוכר נכסיו כדי להבריחם מעלילה, כשנתבטלה העלילה בטל המקח²⁴, ואף אם ירצו לקיים המקח צריכים קנין מחדש²⁵.

יש אומרים²⁶ שאין גלוי דעת מבטל מקח אלא בקרקע לפי שאין דרך בני אדם למכור קרקעות שהוא מתפרנס מהם אם לא שהיה דעתו לעקור דירתו, אבל מכר כל מטלטליו, אפילו אמר בשעת המכר על דעת לילך לא"י ולא הלך, המקח קיים, אם לא שהתנה, לפי שפעמים אדם מוכר מטלטליו אפי' דעתו לישראל כאן²⁷, ויש מחלקים²⁸ בין מוכר ללוקח.

אין המקח מתבטל מחמת גלוי דעת אלא כשפירש בשעת המכירה שע"ד כן הוא מוכר, אבל אם לא פירש בשעת מכירה, אפילו פירש קודם מכירה, ואף על פי שהדברים נראים שלא מכר ע"ד כן, אינו חוזר²⁹. ויש אומרים³⁰ שבאומדנא דמוכח מבטלין המקח, ויש אומרים³¹ שלא אמרו דברים שבלב אינם דברים אלא במכר, אבל במתנה הולכין אחר אומדנא ודברים שבלב.

²³ בשו"ת חקרי לב חו"מ ח"ב סימן ט מסתפק בזה ומכריע כמ"ש כ

²⁴ רמ"א קצי ח ועיין סמ"ע ונתיה"מ שם

²⁵ רמ"א שם, דשטר הראשון כמאן דליתא, דשטר מוקדם הוא, והוסיף הסמ"ע דכסף שנתן מקודם לא היה בו קנין

²⁶ רמ"א ר"ז ג

²⁷ הב"ח מדריך בדברי הטור שכתב וכן הדין במוכר חפץ לקנות בדמיו דבר ידוע וכו', הרי שגם במטלטליו נקט דין של גלוי דעת, ולכן מחלק הב"ח בין מוכר אדעתא למיסק לאדעתא דישאל, דשם חילק רש"י בין קרקע למטלטליו, שלפעמים אדם מוכר מטלטליו אפילו נשאר כאן, אבל בדידעין שמכר רק משום דאיצטריכא ליה זוזי, ונילה דעתו בשעת מכירה חשיב גי'ד, ואילו מ"ש הטור להלן בשם הר"ח שמחלק ג"כ בין קרקע למטלטליו גבי זבין משום זוזי, חולק עליו, והביא מדברי הג"א דמשמע דלהר"ח הוי ספק, וכתב הב"ח דא"ה"נ, אלא משום ספק אין מוציאים מידו, עיין שם. והט"ו מפרש בדברי הטור במ"ש וכן הדין במוכר חפץ לקנות בדמיו, דכונתו חפץ בקמץ, והיינו שמוכר קרקע מפני שהוא רוצה לקנות בדמיו דבר ידוע.

²⁸ הטור בסימן רל בשם הר"י יונה שבמוכר בלבד אמרו, שהמוכר מתוך אונס הוא מוכר, והרי נודע שלא מכר זה אלא מפני שעלה בדעתו דבר שיהא צריך למכור, אבל ר"ח ז"ל כתב שאין חילוק בין מוכר ללוקח, וכ"כ הרמ"ה ז"ל, ומשמע שם (דאיירי בלוקח יין מחבירו) שאינו מחלק בין קרקע למטלטליו, והדרישה בסימן רל וגם בשו"ת שער אפרים סימן קמ תמה על הב"י שבסימן רז סתם שגלוי דעת מהני גם בלוקח, ובסימן רל נחלקו הראשונים בזה. ועיין בפת"ש כתב עפ"י דברי הדרישה דמ"ש הטור בסימן רל אבל ר"ח כתב שאין חילוק בין מוכר ללוקח, ר"ל בין מוכר קרקע לבין לוקח מטלטליו, דקנין מטלטליו הוי כמכירת קרקע, ונמצא שבלוקח מטלטליו לדעת הר"י יונה לא מהני ג"ד ולדעת הר"ח מהני, ועיין בשו"ת חת"ס חו"מ סימן ע וסיים שבמוכר מטלטליו ולוקח קרקע לכו"ע לא אמרינן ביה אומדנא.

²⁹ שו"ע סימן רז סעיף ד, דדברים שבלב אינם דברים, ובתר אומדנא סתם לא אולין, ובד"ג כלל ד סימן ז הביא בשם הח"מ באהע"ז סימן מב דהיכא דיש לו מינו על הדברים שבלב מהני, משום דע"י המינו נעשה כאומדנא דמוכח, ובשם שו"ת חכ"צ כתב שחולק, וכ"כ בשם שער משפט סימן פז ס"ק כה.

³⁰ רמ"א שם ועיין במשל"מ פ"ו מה' זכיה ה"א ובנה"מ סימן רל הביא דברי המשל"מ והאריך בכמה סברות בדיני אומדנא,

³¹ רמ"א שם בשם הגהות הרי"ף, ועי' שו"ת צ"צ חו"מ סימן לה בדיני אומדנא במכר ומתנה, וכן בשו"ת חבצלת השרון יו"ד סימן סג מחלק בדין דברים שבלב בין מכר למתנה

הלכות הדף היומי

מסכת כתובות

ה. אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנשואין מוכרת שלא בבית דין

אלמנה³² שבאה לבית דין לתבוע מזונות, מוכרין מנכסי הבעל, אפילו בלא הכרזה, ונותנין לה מזונות, ואף היא עצמה יכולה למכור בלא הכרזה, ואינה צריכה בית דין מומחין, אבל צריכים שיהיו ג' אנשים נאמנים³³, ואם אינה מוכרת אלא ממשכנת אינה צריכה ג' אנשים³⁴.

מכרה בינה לבין עצמה, יש אומרים³⁵ שמכרה קיים, כשמכרה שוה בשוה, ולא טעתה, טעתה אפילו בכל שהו³⁶, שמכרה שוה מנה ודינר במנה, מכרה בטל³⁷. ויש חולקים³⁸ שלעולם מכרה בטל.

דף צז:

ו. כל מקום שאמרו מגורשת ואינה מגורשת בעל חייב במזונותיה

אם נתגרשה³⁹ האשה גירושין גמורין אין לה עוד עסק עם בעלה, אלא נוטלת כתובתה והולכת, ואם זרק לה גט ברשות הרבים ספק קרוב לו ספק קרוב

³² שו"ע ונו"כ אבהע"ז צג כה

וכתב הח"מ (ס"ק מה) דאע"ג שאין ביניהם אחד דגמיר וסביר, ואינם ראויים לדון דיני מזונות, סגי בכך, וסיים שבזמנה"ז ליכא מומחין וסגי בג' אנשים, ומשמע מדברי הבי"ש (ס"ק מז) בשם הר"ן שצריכים להיות בקיאים בשומא.

³⁴ שו"ע ונו"כ שם כו, דלמשכן אין צריך שומא

³⁵ דעה ראשונה בשו"ע שם כה וביאר הט"ז (ס"ק כט) שלא הצריכו ב"ד אלא לכתחלה.

³⁶ מ"ז שם כה

³⁷ והלכה זו נאמרה כשמכרה לכתובתה, ותמה הבי"ש שדוקא שם שה"ז כמכרה שלא ברשות ומכרה בטל, אבל למזונות לא שייך טעם זה, שהרי באמת צריכה יותר למזונות, ובבד"ה חזר הבי"ש ומפרש דברי הטור במכרה לאחרים, אלא קמ"ל שאפילו רוצה להחזיר הדינר שטעתה, מ"מ המכר בטל, והב"ח מפרש דברי הטור דקאי כשמכרה בפני ג' הדייטות, שאם טעתה המכר בטל, והט"ז כתב דגם במזונות שייך הטעם שכתב רש"י שמכרה יותר ממה שיש לה רשות, ואיירי כשמכרה ליותר מו' חדשים, כמ"ש לעיל, ולכן המכר בטל, וכן פירש בב"ש (ס"ק מז), ובהפלא"ה (בקו"א) כתב דאיירי כשמוכרת על מזונות דלעבר, וגם בזה יכולה למכור שלא בב"ד, ואם טעתה הטעות הוא ליתומים, ולכן המכר בטל.

³⁸ שו"ע שם בדעה השניה דס"ל דג' אנשים בעינן לעיכובא, ואפילו היא יכולה לבטל המקח, וכתב הט"ז (ס"ק כט) שאין להוציא מנכסי יתמי מספק, והמכר בטל, כדעת היש חולקין.

³⁹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז צג ב

הלכות הדף היומי

מסכת כתובות

לה, אף על פי שכבר פרע לה כתובתה⁴⁰ חייב במוזנותיה עד שיגרשנה גירושי ודאי, הואיל והיא מעוכבת מלינשא בשבילו.

ודוקא הוא בחייו, אבל אם מת אין היורשין חייבים לזונה מנכסיו אפילו לא נתפרעה עדיין כתובתה, שאין מוציאין מיד היורש מספק.

ז. מוכרת היא אפי' ארבעה וחמשה פעמים ומוכרת למוזנות שלא בבית דין וכותבת למוזנות מוכרת

הקלו חכמים⁴¹ באלמנה שיכולה למכור מנכסי בעלה לגבות מהם כתובה ותוספת, שלא ע"י בית דין מומחים ושלא בהכרזה⁴², בין אם מוכרת לגבות כל כתובתה ביחד, בין אם מוכרת ג' או ד' פעמים לגבות מעט מעט, בכל פעם מוכרת בלא הכרזה ובלא ב"ד מומחין. אבל צריכה ב"ד הדיוטות של שלשה אנשים בקיאים בשומת קרקע⁴³. ובימינו שתקנו הגאונים לגבות ממטלטלים צריכים שיהיהו בקיאים אף בשומת מטלטלים⁴⁴. ויש אומרים⁴⁵ שבדיעבד אפילו מכרה בינה לבין עצמה מכרה קיים, אבל אינה יכולה לשום בדמים וליקח הנכסים לעצמה⁴⁶.

⁴⁰ ח"מ שם ד והוא מחלוקת ראשונים עיין ב"ש שם ד והפלאנ קונט"ד

⁴¹ שו"ע ונ"כ שם קנ א משום חנא שיהיה לה חן היינו ממון לישא בעל, או משום שלא תתבזה בב"ד
⁴² ונראה דהיינו כשאין ליורשים ואינם משלמים לה, אבל אם רוצים לשלם לה אינה יכולה למכור, וכתב הרמ"א דוקא עיקר כתובה ותוספת, אבל נדוניה שהכניסה ה"ז כחוב דעלמא.

⁴³ ע"י בשו"ע חו"מ (סימן קט) בדין מכרה ע"י ב"ד או ע"י שליח ונתאנו אם המכר קיים, וכתב הרמ"א (שם סעיף ו) שאם מכר ע"י שופט הממונה ברשות המלך ה"ז כמכר בעצמו, וכתב בנה"מ (סק"ז) דהיינו דוקא בישראל שנתחייב לעכו"ם, שנתחייב לו בדינא דמלכותא, אי נמי באלמנה שמכרה, כמ"ש הריב"ש דכיון שזמן הדין יכולה למכור שלא בב"ד, ה"ה כשמכרה ע"י עכו"ם לא הוי גזל ומכרה קיים, אבל ישראל החייב לחבירו והלך המלוה בדיני עכו"ם שלא ברשות ב"ד ומכרו קרקע של לוח, הוי כגזל, שדינו כמוכר דבר שאינו שלו. ולדבריו נראה שאף אם נאמר שבהוצאה לפועל אין איסור ערכאות, אפשר דהיינו דוקא כשמגבין ומוציאים הפרעון בעל כרחו, או בשאר אמצעי כפיה (ובהלואה מסתבר שיש בזה משום לא תבא אל ביתו, ע"י פת"ח [ח"א] דיני הלוואה פרק ו הערה יב), אבל כשמטעם ההוצל"פ או כונס נכסים מכרו נכסיו ונתנו למלוה, יש בזה איסור גזל, ועפ"י נראה עוד דמה שדנו האחרונים בקונה סחורה שהוחרמה ע"י מכס, שיש מצדדים להתיר (ע"י ד"ג כלל כז סימן מג), היינו משום שהופקע ע"י המכס למלכות, ודינא דמלכותא דינא, אבל בין ישראל לישראל דקיי"ל דלא אמרינן בזה דינא דמלכותא, יש איסור לפנות לערכאות אם ימכרו נכסיו, ואף אסור לקנות חפצים שעיקל"ו ע"י הוצל"פ עבור גביית חובו. פתחי חושן חלק ט פרק ז הערה צט

⁴⁴ ח"מ שם ב

⁴⁵ בשו"ע (שם) הביא ב' דיעות בזה, ובח"מ (סק"ד) ובי"ש (סק"ד) כתבו דתליא בפלוגתא דבסימן צג (סעיף כה) הנזכר לעיל נבי אלמנה שמכרה למוזנות

⁴⁶ שו"ע ונ"כ שם ה

הלכות הדף היומי

מסכת כתובות

וכבר התבאר לעיל דף צו. שעצה טובה היא לאלמנה⁴⁷ שתפרש מה שמוכרת לצורך כתובתה, שלא יאמרו שמוכרת הכל לצורך מזונותיה, ויקראוה רעבתנית. ואם אינה חוששת שיקראוה רעבתנית טוב לה שלא תפרש, שאם יכלו הנכסים תאמר כל מה שמכרה הוא לצורך מזונות, ותטרוף מהלקוחות שקנו מבעלה לצורך כתובתה, אבל אם תפרש שמוכרת לצורך כתובתה לא תוכל לטרוף מהלקוחות מזונות.

ח. וגרושה לא תמכור אלא בבית דין

גרושה⁴⁸, וכן אלמנה שנשאת⁴⁹, אינם יכולים למכור שלא ע"י בית דין מומחים⁵⁰. כלומר ג' הדייטות הראוים לדון שיש ביניהם אחד שגמיר וסביר⁵¹.

ט. מכרה כתובתה משכנה כתובתה עשתה כתובתה אפותיקי לאחר אין לה מזונות

כבר התבאר לעיל דף נד. שמיד שתבעה האלמנה⁵² כתובתה בבית דין מומחה⁵³, לא תקנו לה עוד מזונות, אפילו לא פרעה עדיין.

תבעה מקצת כתובתה י"א⁵⁴ שהפסידה מזונותיה. וי"א⁵⁵ שלא הפסידה, אלא אם תבעה כל כתובתה.

אבל אם תבעה שלא בבית דין לא הפסידה מזונותיה, ואפילו אם תבעה בבית דין לא הפסידה אלא אם כן תבעה מעצמה, אבל אם תבעה מדוחק

⁴⁷ טור שם קג

⁴⁸ טעם דאלמנ' מוכרת שלא בבית דין הוא מפני שאין אדם רוצה שתתבו' אשתו בבית דין ובגרוש' ובנשאת לא איכפת ליה בביזוי שלה. ח"מ שם ז

⁴⁹ שאין בה טעם חינא שלומר שצריכה ממון למצוא בעל שהרי נשואה היא.

⁵⁰ שו"ע שם ג

⁵¹ ח"מ שם ה

⁵² שו"ע ונו"כ שם צג ה

⁵³ ב"ש שם יב, וכן משמע ברמב"ם אישות יח א ועיין ט"ז שם ח דודאי אין הכונה מומחים סמוכים דזמן הנמ' אלא בית דין שהמחוהו כלומר בית דין מקובל.

⁵⁴ ש"ג והיינו הסברא שהביא הר"ן וכן היא דעת הרא"ה בב"ש שם יא

⁵⁵ תוספו' והרא"ש ר"פ אף על פי וברמב"ם

הלכות הדף היומי

מסכת כתובות

שלא נתנו לה מזונות, ולא פרעוה⁵⁶, או שרמוה ואמרו לה פלוני רוצה לישא אותך⁵⁷, ומחמת זה תבעה כתובתה או כיוצא בזה, לא הפסידה בזה מזונותיה.

וכן מכרה כתובתה⁵⁸ דוקא כולה, או משכנה, או שעשתה קרקע המיוחדת⁵⁹ לכתובתה אפותיקי לאחר כלומר שייחדב לו שדה זו לפרעונו, שתהא קרקע זו מיוחדת לו לגביית החוב, או שאמרה לו אם לא אפרעך לזמן פלוני תהא רשאי לירד לקרקע זו, בין שעשתה דברים אלו בפני בי"ד מומחה, בין שלא בפני בית דין⁶⁰, בין שעשתה בחיי בעלה בין שעשתה לאחר מיתת בעלה, אין לה מזונות מהיורשים⁶¹.

אבל מכרה או משכנה מקצתה לא הפסידה⁶².

⁵⁶ שאם נתפרעה אפילו מתוך האונס אין לה מזונות. באר היטב שם יג.

⁵⁷ אבל אם תבעה כתובתה בשביל שהיתה יראה שילך היורש חוץ לעיר אבדה מזונותיה רשד"ם ח"א סי' קפ"א. הר"א ששון סי' קצ"ד הרש"ך ח"א סי' קע"ז ע"ש שכתבו דאפילו ברמזה ג"כ לא אמרינן שלא אבדה מזונותיה אלא בתבעה לבד אבל בגבתה לכ"ע הפסידה מזונות ע"ש. וכנה"ג כתב עליהם ולבי מגמגם לחלוק עליהם ע"ש. אשה שתבעה כתובתה בב"ד וכשבאו לגבותה מצאו שכתובתה לא היתה ראויה להגבות בה אף דמגבין לה מנה מאתיים מתנאי ב"ד לא איבדה מזונותיה הרדב"ז ח"א סי' ע' ע"ש. באר היטב שם יד.

⁵⁸ שו"ע ונו"כ שם ח.

⁵⁹ ח"מ שם יט.

⁶⁰ במחבר כתב בין בפני שלשה נאמנים ותמחו עליו במ"ז וח"מ וב"ש שאפילו עשתה כן שלא בפני עדים דינא הכי ומה דבעי' ג' אינו אלא במוכרת נכסי בעלה ולא במוכרת כתובתה.

⁶¹ כ"כ הרמב"ם רפ"ה משמע בחייו יש לה מזונות אף על גב דמוחלת ס"ל אפי' בחייו אין לה מזונות מוחלת שאני הואיל ומוחלת בעצמה אמרינן דמוחלת הכל משא"כ במוכרת הוי כאונס כמ"ש בש"ס לענין כתובת בנין דכרין ב"ש שם יח.

⁶² עיין ביאור הגר"א שם יז.